

## **Осврт кон новиот Закон за енергетика**

(во фокус: ОИЕ, повластените производители и мерките за поддршка)

Новиот Закон за Енергетика се осврнува на важно и итно прашање за подобрување на постојните политики за поддршка на електричната енергија од обновливи извори на енергија преку конкурентни пазарни мерки. Новина во Законот е спроведување на аукции за поддршка на обновливите извори на енергија во земјата.

Имајќи предвид дека со новиот Закон за Енергетика се утврдува законската рамка во која покасно ќе се најдат и подзаконските акти сакаме да укажеме на препораките од ЕУ согласно директивата за обновливи енергии (2009/28/EC) и предлог директивата за промоција на употребата на енергија од ОИЕ (2016/0382 (COD)), а се однесуваат на промовирање на ефикасни мерки за поддршка и нивна ефективна употреба, особено во врска со економичноста на реализираните проекти.

Цврсто веруваме дека Владата при донесување на мерките за поддршка на производството на електрична енергија од ОИЕ ќе има предвид тие да бидат во функција на исполнување на националните цели и учесниците на пазарот. Владата очекуваме да користи искуство од земјите во ЕУ во кои веќе се спроведуваат аукциски постапки како мерки за поддршка, и на тој начин да ги определи условите според кои интерес ќе најдат поголем број на заинтересирани мали инвеститори.

Владата со член 172 од Законот (Заеднички проекти со договорни страни и учесници на Енергетска заедница) дозволува да се појават производители на електрична енергија од ОИЕ од странство. Ако имаме предвид дека компаниите од странство имаат силна поддршка со грантови од разни (зелени) фондови, субвенции во производството на опрема за постројки од ОИЕ и други разни поттикнувачки мерки за целокупната индустрија од обновливи извори на енергија, **одлевањето на пари за увоз на електрична енергија ќе се пренасочи во одлевање на пари во профитот на компаниите од странство кои изградиле постројки од ОИЕ во нашата држава.**

Затоа, бараме Владата да размисли како повеќе да стимулира парите за произведена електрична енергија да остануваат дома, а посебно да ги стимулира малите домашни инвестиции до 1 мегават.

### **Премијата како мерка за поддршка**

Моделот на цена според кој ќе се продава електричната енергија произведена од ОИЕ како збир од пазарната цена и премијата, во многу ги влошува позициите на малите инвеститори кон кредиторите, те. банките кои нема да одобруваат кредити заради големиот ризик. Зошто? Приходите ќе биде невозможно прецизно да се дефинираат заради променливоста на цената на електрична енергија на берзите (за референтна берза најчесто се зема HUPX), а исто така и расходите ќе биде невозможно прецизно да се предвидат, бидејќи производителите на електрична енергија на слободниот пазар најверојатно ќе треба да плаќаат пенали за неисполнување на најавените количини на предадена електрична енергија.

Затоа, таквиот модел на цена остава простор интерес да пројават:

- ✓ или компании кои се (дел од) поголеми домашни/странски енергетски групации,
- ✓ или компании кои планираат инвестиција со поголема инсталирана моќност (неколку електроцентрали од по 1 мегават на иста локација) со што ќе бидат атрактивни за балансно одговорните групи

Затоа, во интерес на малите инвеститори, предлагаме Владата да размисли за модел на фиксна цена која ќе биде збир од пазарната цена и премијата. Во таков случај, аукцијата би се однесувала на фиксната цена. Овој модел да се однесува за електроцентрали со инсталиран капацитет до 1 мегават реализирани независно на приватни или државни земјишта.

**На име премија од буџетот на РМ може да се одлеваат во странски компании фантастични 1.000.000 евра годишно** за изградени 100 мегавати ФЕЦ (претпоставена премија од 7евра/MWh, годишно производство 1400MWh/1MW<sub>инс</sub>). Износот може да биде неколкукратно повисок со оглед на планираните национални цели.

#### **Тендерска постапка**

Површините кои што ќе се нудат во тендерската постапка, а се во сопственост на државата, носат со себе огромна предност во однос на површините во приватна сопственост. Така, Владата ќе го централизира развојот на пазарот на нови електрани од ОИЕ и ќе води целосна контрола, што е спротивно со начелата за конкуретни, пазарни и фер услови.

**Затоа, предлагаме Владата многу сериозно да ја разгледа можноста трошокот за приклучок на мрежата што ќе биде на товар на производителот од ОИЕ да му биде вратен од ЕВН преку тарифата за регулирана услуга. Ваков начин на подмирување на трошоците е солидарен, те. целата заедница придонесува за развој на електродистрибутивната мрежа. Сите субјекти без оглед на големината на инсталираната моќ, на приватно или државно земјиште, да имат равноправен третман по однос на трошоците за приклучок на електро енергетската мрежа.**

Владата заради предложените “премија” и “државно земјиште за ОИЕ” во новиот Закон за енергетика, се наметнува заклучокот дека предизвикува ограничување и нарушување на конкуренцијата, што пак не е во согласност со препораките на ЕУ за одредување на ефикасни мерки за поддршка и економичност на инвестициите.

Скоро во сите земји на ЕУ инвестициите во ОИЕ донесоа отворање на нови работни места. Концентрацијата на инсталации на нови капацитети на површини кои се во сопственост на државата, каде присутни ќе бидат неколку компании (најверојатно поголеми енергетски групации), не остава многу простор за отворање на нови работни места.

Со цел да се ублажи состојбата и зголеми основата за конкурентност, правичност и недискриминација Владата треба да размисли да воведо ограничување на максималниот капацитет по мерно место и инвеститор во една површина објавени на тендер.

Во политиката на Владата по однос на ОИЕ нема континуитет и предвидливост со тоа што во непредвидливи рокови се донесуват различни мерки и услови за поддршка на ОИЕ. Се има впечаток дека се нема долгорочна стратегија по однос на ОИЕ. Без ваква предвидливост инвеститорите неможат да ги планираат своите развојни политики ниту во производството на енергија од ОИЕ ниту производство на опрема за ОИЕ. Скоро сите европски земји имаат стратегија и долгорочно предвидливи мерки и критериуми за развој. Препорачуваме и во Македонија да се донесе стратегија во која ОИЕ ќе го најдат своето оправдано место.

Во продолжение се нашите коментари и предлози.

Подносителите:

1. Сашо Генчев
2. проф. д-р Сотир Пановски
3. Влатко Ташковски
4. проф. д-р Константин Димитров
5. проф. д-р Димитар Димитров
6. Свонко Марковски
7. Осман Сулејмани
8. Проф. Д-р Илија Насов
9. Драган Трајковски
10. Иван Илиевски
11. Зоран Саботковски
12. Боби Крстевски

## 1. Член 2 (Цели на Законот)

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Во фокус: | <p>Целта на овој Закон е да се обезбеди:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ создавање на ефикасен, <b>конкурентен</b> и финансиски одржлив енергетски сектор, заснован на начелата на <b>недискриминација, објективност и транспарентност...</b> (став 1, алинеа 2),</li> <li>✓ <b>поттикнување</b> на користењето на енергија од обновливи извори, вклучувајќи и соодветни и <b>ефективни финансиски</b> и други мерки за поддршка ... (став 1, алинеа 7)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|           | <p><b>“конкурентен”</b></p> <p>Во делот “ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА” во Член 185 е дефинирано доделувањето на право на користење на премија, каде конкурентност е присутна само во тендерска постапка за добивање премија. Конкурентност не постои кога ќе се споредат инвестиција на државно земјиште со инвестиција на приватно земјиште. Заради поповолните услови за инвестиција на државно земјиште (концесија на земјиште и обезбеден приклучок), приватните земјишта ќе бидат неконкурентни и интерес за инвестиции во фотоволтаични електроцентрали (ФЕЦ) на приватно земјиште нема да има.</p> <p>Обезбедувањето поволни услови за инвестиција на приватно земјиште не само што ќе го задоволи начелото на <b>конкурентност</b>, туку ќе обезбеди и децентрализација, те. ќе ја отргне државата од контролата на инвестиции во ФЕЦ, ќе овозможи слободно да се развиваат и ќе се отвораат работни места во сите краеве на државата (за катастарски бироа, проектантски бироа, фирми за изградба на ФЕЦ и нејзино одржување, книговодствени биро итн.), <b>данокот на добивка ќе се слева во општината каде е лоцирана електроцентралата.</b></p> |
|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|           | <p><b>“недискриминација”</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Повластениот производител кој поседува ФЕЦ, електричната енергија ќе ја продава по цена еднаква на збир од пазарната цена и премијата. Заради променливоста на пазарната цена (која се одредува на берза), поддршка од страна на банките скоро невозможно ќе биде да се добие. Тоа значи, дека овој тип на постројки од ОИЕ, те. ФЕЦ ќе бидат дискриминирани гледано од аспект на условите кои ќе важат за другите типови на ОИЕ. Воедно тоа значи дека <b>нема</b> да има <b>поттикнување</b> на инсталации на ФЕЦ.</li> <li>• Член 185 исто така содржи дискриминација, затоа што премијата е предвидено да се доделува само за инвестиции на државно земјиште.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|           | <p><b>“ транспарентност ”</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Производството на електрична енергија од обновливи извори на енергија поминува на крајно нетранспарентен начин. Податоци се објавуваат само кумулативно на месечно ниво (вкупно произведена електрична енергија од ОИЕ). Со оглед на фактот што електричната енергија ја плаќаат сите домаќинства и цело стопанство, во таа електрична енергија влегува и онаа добиена од ОИЕ, Владата мора да обезбеди транспарентност и мора да го задолжи операторот на пазар на електрична енергија да објавува месечно податоци за произведена електрична енергија од ОИЕ за секој повластен производител.</li> <li>• Владата мора да го задолжи Министерството за Економија да објави модел за дисконтиран паричен тек за една инвестиција од каде ќе биде евидентен начинот на пресметка на премијата и економичноста на мерката на поддршка.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                  |
|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>“ефективни финансиски мерки”</b></p> <p>Министерството за Економија мора да ја потврди ефективноста на финансиската мерка преку објава на модел за дисконтиран паричен тек за една инвестиција за производство на електрична енергија од ОИЕ, при тоа <b>објективно</b> земајќи ги предвид посебните пазарни услови и карактеристиките на технологии кои се употребуваат во постројките од обновливи извори на енергија.</p> <p>Предвиден е концепт електричната енергија да се продава по цена еднаква на збир од пазарната цена и премијата.</p> <p>Предлагаме друг концепт за инвестиции во ФЕЦ до 1 мегават на приватни земјишта: електричната енергија да се продава по фиксна цена еднаква на збир од пазарната цена и премијата. Во таков случај премијата постојано ќе варира. Фиксната цена потребно е да обезбеди економска исплатливост на инвестицијата, сигурни услови пред кредиторите.</p> |
|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

2. Член 3 (Дефиниции)

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Во фокус: | Во Законот се користат термини “фотонапонски систем” и “фотонапонска електрана”.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Коментар: | Претворањето на сончевата енергија во електрична енергија го открил Алесандро Волта, италијански научник. Компонентите во системите кои ја претвораат сончевата во електрична енергија во своите називи како наставка (суфикс) го содржат неговото презиме. Така е во термините и на англиски (photovoltaic) и на германски (photovoltaik). Така, во употреба треба да се користи еден назив: фотоволтаична келија, фотоволтаичен модул, фотоволтаичен систем, фотоволтаична електроцентрала. |
| Предлог:  | Воведување на термин:<br>“фотоволтаична електроцентрала” е електроцентрала која ја претвора сончевата енергија во електрична енергија.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

### 3. Член 165 (Приклучување)

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Во фокус: | “Надоместокот за приклучување на мрежата, како и ...” (став 2).<br>“Регулаторна Комисија за Енергетика може да ги задолжи ...” (став 5).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Коментар: | <p>Изградбата на приклучокот да остане обврска на инвеститорот, а не на ЕВН. Во пракса кога ЕВН би го градел приклучокот тоа ќе биде побавно, отколку ако самиот инвеститор преземе активности за негова изградба.</p> <p>Затоа, предлагаме измена во овој Член, така што трошокот за приклучок на инвеститорот ќе му биде вратен од ЕВН преку тарифата за регулирана услуга. Воедно ќе биде фер, бидејќи приклучокот кој не е обврска да се отстапи, а најчесто се отстапува на ЕВН, сосема оправдано ЕВН ќе пријави дека е тоа негова инвестиција (сега пријавува свои инвестиции со туѓи пари).</p> <p>И во случај кога постои можност за приклучок на веќе постоечки далновод, но истиот е потребно да се обнови во дел или целосно (јаже, бандери), трошокот за обновување да го плати инвеститорот, а ЕВН да му го врати преку тарифата за регулирана услуга.</p> <p><b>Ваков начин на подмирување на трошоците е солидарен, те. целата заедница придонесува за развој на електродистрибутивната мрежа.</b></p> |
| Предлог:  | <p>(став 5 се менува и гласи):</p> <p>“Регулаторната комисија за енергетика ги задолжува соодветните оператори да ги надоместат трошоците за приклучување на повластените производители на електрична енергија од обновливи извори на мрежата и да ги повратат надоместените трошоци преку тарифата за регулираната услуга, кога е ...”</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

### 4. Член 167 (Согласност за приклучување)

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Во фокус: | “Корисникот кој го изградил приклучокот може да ја пренесе сопственоста на приклучокот на операторот на системот без надоместок.” (став 6).                                                                                                                                                  |
| Коментар: | <p>Производител на електрична енергија од обновливи извори самиот го гради приклучокот на мрежата.</p> <p>Согласно предложената измена во член 165, став 5 корисникот ќе биде должен да го отстапи приклучокот на ЕВН.</p>                                                                   |
| Предлог:  | <p>(додавање на нов став после став 6):</p> <p>“Повластен производител на електрична енергија од обновливи извори кој го изградил приклучокот должен е да ја пренесе сопственоста на приклучокот на операторот на системот, кој пак е должен да му ги надомести трошоците за приклучок.”</p> |

5. Член 184 (Повластен производител и мерки на поддршка)

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Во фокус: | “Владата, на предлог на министерството, донесува годишна програма за финансиска поддршка за производство на електрична енергија од ОИЕ ...” (став 3).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Коментар: | <p>Пред донесување на конкретните мерки за поддршка, сакаме да и укажеме на Владата дека претходно е потребно таа да направи сериозна анализа на влијанието на ризиците во инвестиции од ОИЕ и улогата на паметните политики кои Владата планира да ги донесе.</p> <p>Владата за одредување на износот на премија и периодот на нејзино користење, потребно е тоа да го стори на транспарентен начин со објавување на метода на пресметка на показателите NPV и IRR на единечен проект на фотоволтаична електроцентрала од 1 мегават, поточно да даде референти вредности (најниска, средна и највисока) за:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- цена на чинење на изградба на електроцентралата во евра/kWh,</li> <li>- цена на чинење на оперативни трошоци во евра/kWh,</li> <li>- пондерирана просечна цена на капиталот,</li> <li>- пазарна цена на електричната енергија,</li> <li>- годишно производство на електрична енергија во MWh,</li> <li>- стапка на инфлација,</li> <li>- осигурителни премии</li> </ul> |
| Предлог:  | <p>(после став 3, да се додаде нов став):</p> <p>Владата, на предлог на министерството, еднаш годишно во декември објавува модел на дисконтиран паричен тек во кој е прикажано нивото на поддршка за една инвестиција за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија, при тоа земајќи ги предвид посебните пазарни услови и карактеристиките на технологии кои се употребуваат во постројките од обновливи извори на енергија.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

6. Член 185 (Доделување на право на користење на премија)

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Во фокус: | Премијата се избира во тендерска постапка (став 1), а тендерска постапка се спроведува само за државно градежно земјиште (став 8).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Коментар: | <p>Иако во Законот експлицитно не се споменува дека станува збор за доделување на премија само за повластен производител кој поседува фотоволтаична електроцентрала, според изјавите на вицепремиерот во изминатиов период, јасно е дека премијата ќе се однесува само на фотоволтаична електроцентрала.</p> <p>Вака како што е напишано, не е предвидено премија да добие повластен производител чија инвестиција би била на приватно земјиште.</p> |
| Предлог:  | <p>Да се предвиди посебна тендерска постапка за доделување на право на користење премија за повластени производители чии ФЕЦ ќе бидат изградени на приватно земјиште.</p> <p>Истиот предлог би се однесувал и доколку Владата прифати концепт на фиксна цена (збир од пазарна цена и премија).</p>                                                                                                                                                   |



7. Член 186 (Права и обврски на повластениот производител кој користи премија)

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Во фокус: | Повластениот производител кој користи премија е должен да ја продава произведената енергија на пазарот за електрична енергија (став 2, алинеја 1).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Коментар: | <p><b>Ова е клучната одредба која прави селекција помеѓу оние кои размислуваат дали да инвестираат во фотоволтаична електроцентра.</b></p> <p>Нејасно е дали инвеститорот треба претходно да има склучено договор со трговец за електрична енергија, или договор треба да склучи откако ќе се стекне со право на премија. Тука станува с'е јасно, а тоа е дека трговците нема да сакаат да склучуваат договори со мали производители, односно за нив ќе бидат интересни производителите кои ќе имаат поголем инсталиран капацитет (нпр. над 5 мегавати).</p> <p>Така, Владата ќе создаде услови за големи производители како оние кои веќе најавија учество на тендерите (ЕВН, ЕЛЕМ, ОКТА), а не е исклучено да се појават и компании од странство (согласно член 172).</p> <p>Премијата, која вицепремиерот најави дека нема да биде повисока од 10 евра/MWh или 1 евроцент/kWh, постои можност да не се намали или само симболично да се намали, а позади да стои договор на заинтересираните фирми-лицитатори на што предупредува ЕУ.</p> <p>Се наметнува и прашањето, каква е смислата на поддршка од 200-300.000 евра годишно од буџетот на државата за инсталирани 20 мегавати ФЕЦ кои ќе ги изградат големите компании како ЕВН, ЕЛЕМ ОКТА. Зарем овие компании симболичната премија ја чекаа сиве овие години? Ништо и досега не ги спречуваше да градат ФЕЦ и да продаваат електрична енергија по пазарна цена. Згора на се, на државните површини каде се предвидени да се градат ФЕЦ на истите компании државата ќе им обезбеди и приклучок, кој патем заради "близината" би требало да биде ефтин. И приклучокот го чекаа сиве овие години!?</p> <p><b><u>Големи компании-производители од ФЕЦ, одлична база за балансните групи</u></b></p> <p>Ваквите услови кои планира Владата да ги создаде, ќе бидат поволни да се појават големи компании-производители од ФЕЦ, а тие пак ќе претставуваат одлична база за балансните групи кои ќе се натпреваруваат меѓусебе кој да понуди подобри услови за откуп на електричната енергија произведена од ФЕЦ. Ако помислиме на 120 мегавати ФЕЦ кои Владата најави да ги реализира во наредните 3-4 години (се шпекуира и со бројка од 300 мегавати), с'е веќе станува поатрактивно и анализата издржана.</p> |
| Предлог:  | <p>Да се предвиди инвеститори да можат да градат ФЕЦ до 1 мегават на приватни земјишта.</p> <p>Произведената електрична енергија или да ја откупува операторот на пазар на електрична енергија или балансните групи според механизам на рамномерна распределба според услови кои што важеа и претходно, те. без пенали за испорачаната електрична енергија.</p> <p>Повластената цена за ФЕЦ до 1 мегават на приватно земјиште да се постигнува во тендерска постапка со почетна цена од 10 евроценти/kWh. Повластената цена да биде збир од пазарната цена и премијата. Премијата во тој случај ќе варира. За пазарна цена да се земе просечната дневна базна цена според НУРХ.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

8. Член 190 (Откуп и пласман на електрична енергија од повластени производители кои користат повластени тарифи)

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Коментар: | <p>На крајно нетранспарентен начин се врши откупот на електрична енергија произведена од повластените производители кои користат повластена тарифа.</p> <p>Операторот на пазарот на електрична енергија мора месечно да објавува податок за откупената електрична енергија во процент и/или во киловатчаса за секој повластен производител.</p> <p><b>Се работи за народни пари кои се слеваат кај повластените производители!</b></p> <p>Праксата на објавување на извештаи на интернет страната на МЕРСО постоеше се до ноември 2015.</p> |
| Предлог:  | <p>(после став 1, да се додадат два нови става):</p> <p>( ) Операторот на пазарот на електрична енергија е должен да објавува податок за откупената електрична енергија од секој повластен производител за месецот што изминал.</p> <p>( ) Операторот на пазарот на електрична енергија е должен да објавува податок за балансно одговорните страни што откупиле електрична енергија од повластените производители за месецот што изминал.</p>                                                                                              |

9. (доколку не е уредено во Мрежните правила, да се уреди во Законот за Енергетика)

|           |                                                                                                                                              |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Во фокус: | ЕВН мора да ја приклучи секоја електроцентрала на мрежа доколку има технички услови.                                                         |
|           |                                                                                                                                              |
| Коментар: | Можеби ова е уредено во мрежните правила, но кога тие се носат јавноста нема можност да достави свој коментар.                               |
|           |                                                                                                                                              |
| Предлог:  | ЕВН мора да ја приклучи секоја електроцентрала на мрежа доколку има технички услови, а доколку нема технички услови ЕВН треба да ги создаде. |